

MARIBOR - OKOLICA

Maribor
Z eno kartico v kino, muzej, na Pohorje ...

21

CELJSKO

Rimske Toplice
Rimske terme še vedno čakajo na kredit

22

PODRAVJE

Ptuj
Ob koncih tedna prijaznejši Ptuj?

25

Zaradi neupravičenih potnih stroškov izguba službe in tudi zaporna kazen

“Če ste ugotovili, da zaposleni lažno prikazuje okoliščine za uveljavljanje povračila stroškov prevoza na delo in z njega, je to lahko razlog za sum, da je bilo storjeno kaznivo dejanje goljufije,” pravi Drago Menegalija

TAJA KORDIGEL

“Na policiji je bilo od leta 2007 opravljenih več nadzorov nad zlorabo pravice do povračila stroškov prevoza na delo in z dela. V primeru podanih razlogov za sum, da javni uslužbenec zlorablja pravico do povračila stroškov, je predstojnik uslužbenca predhodno opozoril, da obstajajo razlogi za sum o zlorabi, in mu omogočil, da se izjasni. Enemu ali več zaposlenim v policiji je izdal pooblastilo, da opravijo nadzor. Nato pa so pooblaščenca zbrali vse potrebne informacije in o posameznih dejanjih sestavili zapisnik,” niza predstavnik policije za odnose z javnostmi za področje kriminalitete **Drago Menegalija**.

In posledice? Med ljudmi in na spletnih forumih vse pogosteje krožijo govornice, da predvsem na policiji mrgoli črnih ovc, ki se s pravico do povrnitve stroškov finančno okorišča. Menegalija zatrjuje: “Če so bili v postopku ugotavljanja dejanskega stanja potrjeni razlogi za sum, da uslužbenec policije zlorablja pravico do povračila stroškov prevoza na delo in z dela, je bil v nadaljevanju v skladu z veljavno delovnopravno zakonodajo zoper uslužbenca uveden postopek izredne odpovedi pogodbe o zaposlitvi. V preteklosti smo zaradi tega pogodbo o zaposlitvi izredno odpovedali štirim uslužbencem. Zloraba pravice do povračila stroškov prevoza na delo in z njega pomeni grobo kršitev ne samo veljavne zakonodaje, temveč tudi vrednot in vrlin, ki izražajo poslanstvo policije. Prav zato takšna ravnanja policijskih uslužbencev, tako kot doslej, ne bodo tolerirana. Zoper njih bodo namreč uvedeni postopki v skladu z delovnopravno zakonodajo - torej postopek izredne odpovedi pogodbe o zaposlitvi.”

Menegalija opozori tudi “nepolicijske” delavce: “Če se pri kom od zaposlenih ugotovi, da lažno prikazuje okoliščine, na podlagi katerih uveljavlja povračilo stroškov prevoza na delo in z njega, je to lahko razlog za sum, da je bilo storjeno kaznivo dejanje goljufije po Kazenskem zakoniku.” Po tem pa je lahko goljufija kaznovana celo z zaporom. In koliko tovrstnih ovadb je zabeleženih v splošni policijski statistiki? Menegalija: “Podatka, koliko je primerov kaznivih dejanj goljufije, ki so se nanašali na sum zlorabe pravice do povračila prevoznih stroškov, nimamo, saj tovrstnih podatkov posebej ne zbiramo.”

Dokler obstaja sum

Med pogostim, v 21. stoletju naravnost modernim poudarjanjem (zasebnih) pravic, pa mnogi pogosto pozabijo, da so nekatere oblike nadzora še zmeraj

Nekateri delodajalci preverjajo upravičenost izplačila potnih stroškov. (Janko Rath)

dovoljene. Tudi take, ki pripadajo delodajalcu. Pri policijskem predstavniku smo poizvedeli, kakšen je postopek (prikritega) preverjanja resničnosti navedb glede oddaljenosti bivališča od delovnega mesta. Menegalija razloži koncept: “Zakon o javnih uslužbencih določa, da lahko predstojnik, ko razpolaga z informacijo, na podlagi katere so podani razlogi za sum, da javni uslužbenec zlorablja pravico do povračila stroškov prevoza na delo in z njega, pooblasti enega ali več javnih uslužbencev za ugotovitev dejanskega stanja. Pooblaščenec lahko zbira informacije od javnih uslužbencev, zaposlenih v organu, in od tretjih oseb. O posameznih dejanjih v okviru ugotavljanja dejanskega stanja pooblaščenec sestavi zapisnik. Po končanem postopku pa je javni uslužbenec seznanjen z ugotovitvami.”

Ugotovljeno vendarle za zaposlene ni presenečenje. Menegalija: “Predstojnik mora javnega uslužbenca najprej opozoriti, da obstajajo razlogi za sum o zlorabi, in mu omogočiti, da se o tem izreče. Prvi pogoj za nadzor je namreč, da predstojnik razpolaga z informacijo, na podlagi katere so podani razlogi za sum, da javni uslužbenec zlorablja pravico do povračila stroškov prevoza.”

Zanimiva je predvsem odsotnost časovne omejenosti preverjanja delavca, pri tem policijski predstavnik podučil: “Nadzor lahko traja tako dolgo, dokler obstajajo razlogi, ki utemeljujejo sum o obstoju takšnih zlorab.” Delodajalec lahko za izvedbo nadzora nad tovrstnimi zlorabami pooblasti tudi detektiva. Sekretar detektivske zbornice **Drago Kupnik** pojasni: “Če šef nima časa preverjati ali pa ni sposoben goljufije odkrit sam, lahko za to najame detektiva.” In koliko izkušenj

imajo s preverjanjem upravičenosti izplačila potnih stroškov slovenski detektivi? Kupnik odvrne: “V ta namen se detektivi najamejo zelo pogosto. Zadeva ni nič manj aktualna kot preverjanje upravičenosti bolniškega izostanka.”

Tanka meja preverjanja kršitev

Obstaja več različic okoriščanja s potnimi stroški. Nekateri zaposleni namreč ne goljufajo le z lažnim navajanjem svojega dejanskega prebivališča, ampak pa se organizirajo v prave “potnostroškovne naveze”. Med seboj se namreč dogovorijo za skupni prevoz na delovno mesto - v enem vozilu - potne stroške pa dobijo izplačane, kot da bi se z vozilom pripeljali sami. Če se pri vožnji izmenjavajo, prihranijo tolikokratni znesek, koliko ljudi pač to spletarjenje zajema.

In če bi laična psihološka razlaga tovrstnega početja predvidevala, da gre pri tem za pohlep in izkoristek možnosti za lahek zaslužek, zagotovljen le z nekaj verbalne pozornosti - da se zaposleni pač ne zagovorijo o svojem resničnem kraju bivanja ljudem, ki jim ne zaupajo - gleda izvršni sekretar Zveze svobodnih sindikatov Slovenije **Andrej Zorko** na to problematiko precej drugače. Opozori namreč: “Meja med zakonitim preverjanjem upravičenega izplačevanja potnih stroškov in med kršenjem delavskih pravic je zelo tanka. Vsako zasledovanje ali zalezovanje je namreč neupravičen poseg v človekovo zasebnost.” Je lahko to prav tista siva lisa, s katero lahko nekdanji

delavec nekdanjega šefa prisili, da ga ta ponovno zaposli? Zorko: “Absolutno. Če bo delodajalec delavca preverjal z namenom, da bi ga odpustil, je to skrajno neodgovorno. Delavec si je z goljufanjem morda pridobil premoženjsko korist, vendar če bi bile plače dovolj visoke, ne bi imel te potrebe. Če pa delavec dobi 600 evrov plače, je normalno, da bo gledal na vsak evro, a zgolj z namenom, da bo lažje preživel svojo družino.”

Je v Sloveniji to redkost?

Zorko zaskrbljeno opozarja: “Z delodajalci, ki zaradi tovrstnih kršitev delavca odpustijo, neupoštevajoč njegovo kvaliteto dela, je nekaj hudo narobe. Tega posega se lotijo predvsem takrat, ko želijo delavca odpustiti s čim manjšimi stroški - tudi brez odpravnine.” A kaj bi v sindikatu svetovali obupanemu delavcu, ki bi se nanje obrnil, ker je delodajalec njegovo goljufijo razkril in ga je posledično odpustil? “Delavcu bi razložili, da mu delodajalec dejansko mora dokazati, da zaradi tega nadaljevanje delovnega razmerja ni mogoče.”

In če delodajalec trdi, da je delavec s tem zlorabil njegovo zaupanje in da to onemogoča njuno nadaljnje sodelovanje? Sekretar: “To bo delodajalec zapisal v obrazložitvi. Vendar če bo zadeva prišla na sodišče, bo moral trditev dokazati. A dvomim, da bo z delavčevu pridobitvijo 200 evrov mesečno to lahko prepričljivo utemeljil.” Andrej Zorko pa v dobri veri v slovenske delavce odločno zaključil: “Mislim,

da za tovrstno izkoriščanje potnih stroškov ni kriva požrešnost delavcev. To razumem kot bitko za preživetje. Če bi delodajalci dajali delavcem dostojna plačila, se to ne bi dogajalo. Za mnoge so namreč potni stroški pomemben del dohodkov glede na to, da so plače prenizke. Prav v tem je poanta. Sploh pa tovrstno goljufanje v Sloveniji ni masoven pojav.”

A naše informacije kažejo drugače. Pred kratkim smo namreč neuradno izvedeli, da je zaradi razkritega okoriščanja z izplačilom potnih stroškov izgubilo službo več delavcev v Simobilu. Direktorica tamkajšnje Službe za korporativno komuniciranje in odnose s sodelavci **Tamara Valenčič** slišano potrdi: “V preteklosti upravičenosti izplačila potnih stroškov nismo preverjali sistematično. Smo pa zaposlene pred nekaj leti ob prenovi tedanjih kadrovske evidenc povabili, da preverijo obstoječe podatke in v treh primerih naleteli na sum neupravičene odmere prevoza na delo. V primeru suma navajanja neresničnih podatkov, vezanih na obračun in izplačilo potnih stroškov, sprožimo ustrezen postopek ugotavljanja kršitve. Takšnih goljufij smo bili v preteklosti že deležni. V postopku ugotavljanja morebitnih neresničnih izjav smo se z zaposlenim najprej pogovorili in v nadaljevanju ukrepali v skladu z obstoječo zakonodajo. Ob opominu smo tovrstne kršitve sankcionirali tudi z odpovedjo delovnega razmerja.”